

Szczyt ASEAN w Laosie

31 lipca 2024

Polskie media zlekceważyły odbywający się w Wientianie, stolicy Laosu, 57 szczyt ASEAN. Tylko wyspecjalizowane w kwestiach gospodarczych i polityki bezpieczeństwa portale zauważyły to wydarzenie, koncentrując się na towarzyszącym szczytowi spotkaniu szefów dyplomacji Chin i Rosji, w trakcie którego oba państwa potwierdziły wzajemne poparcie dla realizacji swoich interesów.

Co zrozumiałe, znacznie poważniej do wydarzenia podeszła redakcja czołowego chińskiego medium anglojęzycznego, jakim jest „Global Times”. W artykule „Multilateral unity, cooperation highlighted as top diplomats meet in Laos” („Wielostronna jedność i współpraca podkreślone podczas spotkania czołowych dyplomatów w Laosie”) wyeksponowano twierdzenie, iż „region niesie nadzieję na napędzanie światowego rozwoju gospodarczego”.

Jedność zamiast klik

Jako cel szczytu w Wientianie „Global Times” wskazuje omówienie przez ministrów spraw zagranicznych ASEAN i regionu Azji i Pacyfiku wspólnych obaw i podkreśla jedność w obliczu rosnącej globalnej niepewności. „Napięty harmonogram chińskiego ministra spraw zagranicznych Wang Yi w Laosie, obejmujący dyskusje na temat stosunków Chiny–ASEAN, rozwoju regionalnego i głównych kwestii globalnych, pokazał, że pomimo napięć geopolitycznych i konkurencji między głównymi krajami dialog i współpraca z otwartymi Chinami pozostają atrakcyjne dla innych narodów”.

W miarę wzrostu niestabilności na całym świecie i nasilenia się ingerencji ze strony krajów zewnętrznych, zwłaszcza w

kwestii Morza Południowochińskiego, kraje ASEAN kładą większy nacisk na jedność regionalną i traktują priorytetowo współpracę z Chinami i innymi dużymi krajami, zamiast dawać się wciągać w małe kliki, które mogłyby podważyć współpracę regionalną – twierdzą analitycy.

Wang, będący także członkiem Biura Politycznego Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin (KPCh), wziął udział w Konferencji Ministerialnej ASEAN z Chinami wraz z ministrami spraw zagranicznych ASEAN lub ich przedstawicielami oraz Sekretarzem Generalnym ASEAN dr Kao Kimem Hourn w piątek (26 lipca).

Motor gospodarczy

Podczas spotkania Wang przedstawił owocne osiągnięcia Chin i ASEAN w różnych aspektach, od handlu i inwestycji po wymianę międzyludzką i współpracę energetyczną. Na przykład Chiny pozostają największym partnerem handlowym ASEAN od 15 lat z rzędu, podczas gdy ASEAN stało się największym partnerem handlowym Chin od czterech lat z rzędu, a dwustronna wymiana handlowa wzrosła o 10,5% rok do roku w pierwszej połowie 2024 roku.

Spotkanie Ministrów Spraw Zagranicznych ASEAN i powiązane z nim wydarzenia odbyły się w kontekście powolnego wzrostu gospodarczego na świecie i przedłużających się konfliktów geopolitycznych. Wszystkie strony mają nadzieję przekształcić ten region w siłę napędową światowego rozwoju gospodarczego i nadać nowy impuls współpracy międzynarodowej, jak powiedział „Global Times” Xu Liping, dyrektor Centrum Studiów Azji Południowo-Wschodniej Chińskiej Akademii Nauk Społecznych.

ASEAN na nowym Jedwabnym Szlaku

„ASEAN jest priorytetowym kierunkiem i kluczowym regionem dla wysokiej jakości wspólnej budowy Inicjatywy Pasa i Szlaku, a

także jest jednym z pierwszych regionów, który skorzystał z wysiłków Chin na rzecz przyspieszenia otwarcia na wysokim szczeblu” – powiedział Xu.

Ekspert zauważył, że wizyta Wanga w Laosie, będąca jednocześnie jego pierwszą wizytą zagraniczną po trzeciej sesji plenarnej 20. Komitetu Centralnego KPCh, a także szeroko zakrojona wymiana zdań z ministrami spraw zagranicznych ASEAN, będą sprzyjać wdrażaniu zaproponowanych na sesji reform. oraz dalszemu pogłębianiu współpracy Chiny–ASEAN.

Amerykane proszą o spotkanie

W drugiej części artykułu, pod tytułem „Wzrastające wyzwania” czytamy: „W czwartek (25 lipca) w Wientian rozpoczęło się 57. spotkanie ministrów spraw zagranicznych ASEAN, po którym nastąpiły spotkania z krajami Azji Wschodniej i innymi graczami na arenie międzynarodowej, w tym Rosją, USA i UE. Według chińskiego MSZ, od czwartku do piątku Wang Yi odbywał dwustronne spotkania z ministrami spraw zagranicznych Rosji, Indii, Japonii, Korei Południowej, Wielkiej Brytanii i Norwegii na marginesie spotkań związanych z ASEAN”. Rzecznik chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych Mao Ning powiedziała w piątek, że Wang spotka się także w Laosie, na prośbę strony amerykańskiej, z sekretarzem stanu USA Antonym Blinkenem. Chociaż Mao nie podała konkretnych informacji na temat godziny ani innych szczegółów spotkania, stwierdziła, że □□ uważa się, że Wang i Blinken wymienią poglądy w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Zdaniem Xu spotkanie i rozmowy poboczne w ramach ASEAN stały się dla Chin kluczową platformą do zaangażowania się w dwustronną dyplomację i udziału we współpracy wielostronnej. Chiny od lat konsekwentnie w swojej strategii dyplomatycznej traktują priorytetowo sąsiednie regiony, aktywnie wyrażając swoje perspektywy na arenie międzynarodowej i poszerzając swoje globalne wpływy.

Dialog chińsko-indyjski

Część analityków zauważyła, że stanowisko Chin w sprawie rozwiązywania sporów w drodze dialogu zostało wyraźnie ukazane w interakcjach Wanga z dyplomatami innych krajów podczas rozmów pobocznych (sideline talks), co jest zgodne ze wspólnymi aspiracjami ASEAN. Na przykład Wang spotkał się w czwartek w Wientian z indyjskim ministrem spraw zagranicznych Subrahmanyamem Jaishankarem i obie strony zgodziły się wspólnie zobowiązać się do utrzymania pokoju i spokoju na obszarach przygranicznych oraz promować nowy postęp w konsultacjach w sprawach granicznych.

Qian Feng, dyrektor działu badawczego w Narodowym Instytucie Strategii na Uniwersytecie Tsinghua, powiedział, że najnowsze uwagi czołowych dyplomatów Chin i Indii w kwestii granicy podkreślają zaangażowanie obu krajów w rozwiązywanie sporów granicznych kanałami dyplomatycznymi i dialogiem, pomimo istniejących rozbieżności. Takie wysiłki mające na celu zapobieganie eskalacji różnic w konflikty są szczególnie ważne w obecnym kontekście międzynarodowym.

Rozwój gwarantowany przez pokój

Obecna niestabilność na świecie sprawia, że pokój w Azji, zwłaszcza w Azji Południowo-Wschodniej, jest szczególnie cenny. Większość krajów ASEAN ceni swój ciężko wypracowany pokój i pragnie uniknąć konfliktów takich jak te w Europie, powiedział „Global Times” Gu Xiaosong, dziekan Instytutu Badawczego ASEAN na Uniwersytecie Tropikalnym w Hainan. Ministrowie spraw zagranicznych Chin i większości krajów regionu podkreślili znaczenie pokojowego rozwiązywania sporów, zgadzając się, że wojna zakłóci gospodarkę regionu. Wielu wyraziło także zdecydowaną chęć zapobieżenia eskalacji sytuacji na Morzu Południowochińskim w drodze dialogu i współpracy, których celem jest utrzymanie pokoju i stabilności w regionie, jak stwierdził Gu.

Analitycy zauważyli jednak, że wysiłki Chin i większości członków ASEAN mające na celu rozwiązanie kwestii Morza Południowochińskiego w drodze dialogu, a także wysiłki ASEAN na rzecz wzmocnienia jedności, spotkały się z prowokacjami ze strony ingerencji zewnętrznej. Na przykład Stany Zjednoczone i część ich sojuszników zintensyfikowały próby wciągnięcia krajów ASEAN do swoich małych klik i wspierania Filipin w ich prowokacjach dotyczących kwestii Morza Południowochińskiego, budząc obawy w regionie.

ASEAN spokoju

„Większość krajów Azji Południowo-Wschodniej wyraziła silną wolę utrzymania pokoju i stabilności na Morzu Południowochińskim, co w pewnym stopniu pozytywnie wpłynie na obecną napiętą sytuację” – powiedział Liu Chang, pracownik naukowy z China Institute of International Studies. Liu powiedział, że spotkanie sekretarza stanu USA Blinkena z ministrami spraw zagranicznych ASEAN i wizyta w Azji Południowo-Wschodniej raczej nie przyniosą znaczących rezultatów; „Dopóki nie opadnie kurz po wyborach prezydenckich w USA, oczekuje się, że kraje Azji Południowo-Wschodniej będą bardziej ostrożne we współpracy z USA”.

Kończąc, redakcja „Global Times” prognozuje, że „ASEAN będzie w dalszym ciągu podkreślać swoje zbiorowe stanowisko, trzymając się dotychczasowej polityki zagranicznej i unikając opowiadania się po żadnej ze stron w głównych rywalizacjach o władzę [nad światem]. Odzwierciedla to determinację ASEAN, aby utrzymać pokój i stabilność w regionie, zachowując jednocześnie czujność wobec potencjalnej niestabilności wynikającej z głównych konfliktów sił, stwierdzili obserwatorzy”.

Pekin nastawiony na współpracę z Moskwą

Spotkaniu, które wzbudziło największe zainteresowanie nielicznych polskich mediów, które w ogóle szczyt odnotowały, został poświęcony odrębny artykuł „Global Times”: Wang Yi i Ławrow podkreślają skupioną na ASEAN, otwartą i włączającą architekturę współpracy regionalnej (Wang Yi, Lavrov highlight ASEAN-centered, open and inclusive regional cooperation architecture). Chińscy autorzy wychodzą od przytoczenia oceny obserwatorów po piątkowym spotkaniu obu ministrów, iż „zarówno Chiny, jak i Rosja wspierają architekturę regionalną skupioną wokół ASEAN, ponieważ wielostronny mechanizm koordynacji pomaga zapobiegać nadmiernej interwencji głównych mocarstw, a zwłaszcza NATO, przed rozszerzaniem swoich macek na region Azji i Pacyfiku. (...) Chiny są gotowe współpracować z Rosją w celu utrzymania skoncentrowanej na ASEAN, otwartej i włączającej architektury współpracy regionalnej, powiedział Wang Ławrowowi”. Szef chińskiej dyplomacji „powiedział, że w obliczu niestabilnej i złożonej sytuacji międzynarodowej oraz zewnętrznych zakłóceń i przeszkód Chiny są gotowe współpracować z Rosją, aby podtrzymać pierwotne dążenie do trwałego dobrego sąsiedztwa i przyjaźni, zdecydowanie się wspierać, chronić swoje podstawowe interesy i pozostać dla siebie dobrymi partnerami na rzecz rozwoju i rewitalizacji”.

Z drugiej strony chiński portal odnotowuje słowa min. Ławrowa, iż „Rosja będzie współpracować z Chinami, aby wspierać centralne miejsce ASEAN i zapobiegać ingerencji i infiltracji sił zewnętrznych”. Rozmowy nie dotyczyły jednak wyłącznie kwestii regionalnych. „Global Times” przytacza jednoznacznie brzmiącą ocenę Cui Heng, pracownika naukowego z Centrum Studiów Rosyjskich Uniwersytetu Normalnego Wschodnich Chin: „Stosunki między Chinami a Rosją są w najlepszym momencie w historii, a spotkanie Wanga z Ławrowem jest swoistym przejawem zdrowych stosunków dwustronnych. (...) Współpracując, oba kraje

mogą skutecznie stawić czoła wspólnym wyzwaniom oraz promować stabilność i współpracę”.

Źródła destabilizacji

„Global Times” informuje o jeszcze jednym spotkaniu: „Podczas czwartkowego spotkania trójstronnego pomiędzy Wang Yi, ławrowem i wicepremierem Laosu oraz ministrem spraw zagranicznych Saleumxayem Kommasithem Wang podkreślił, że zacieśnienie współpracy między trzema krajami nie tylko pomoże chronić ich wspólne interesy, ale także wyśle □□jasny sygnał solidarności i współpracy między krajami regionu do połączenia wysiłków na rzecz promowania stabilności i dobrobytu w regionie oraz radzenia sobie z zagrożeniami i wyzwaniami. Chiński minister jako czynniki przenikające, destabilizujące, niepewne i nieprzewidywalne na całym świecie wymienił rosnący hegemonizm, unilateralizm i protekcjonizm, a także podłoże (the undercurrents) ‘małego podwórka, wysokiego płotu’ oraz ‘rozłączania i zrywania łańcuchów’ w połączeniu z utrzymującymi się konfliktami regionalnymi”.

W oświadczeniu MSZ Rosji po spotkaniu ławrowa z Wangiem napisano także, że „obaj ministrowie przeszli następnie do omówienia sposobów realizacji koncepcji budowy nowej architektury bezpieczeństwa dla Eurazji”.

Wspólne manewry na Morzu Beringa

O sprawach azjatyckich decydują Azjaci i ten trend jest obecnie bardzo wyraźny. Cui Heng stwierdził, że zdominowany przez Zachód porządek globalny zaczął zawodzić, przynajmniej w Azji i Eurazji, a wśród krajów spoza Zachodu istnieje tendencja do współpracy dwustronnej lub wielostronnej w celu zdominowania procesów regionalnych. Jednakże dwustronne stosunki między Chinami a Rosją różnią się od normalnego rodzaju sojuszu wojskowo-politycznego. Obydwa kraje wykraczają poza ten model stosunków państwo-państwo, przyjmując podejście

polegające na braku sojuszu, niekonfrontacji i nieobieraniu za cel stron trzecich, twierdzi Zhang Hong, pracownik naukowy w Instytucie Rosji, Europy Wschodniej i Azji Środkowej Chińskiej Akademii Nauk Społecznych.

„Global Times” przywołuje także istotne zdarzenie, mające miejsce w tym samym czasie poza szczytem w Laosie: „W czwartek Chiny i Rosja przeprowadziły ósmy wspólny powietrzny patrol strategiczny, podczas którego po raz pierwszy bombowce obu krajów przeleciały nad Morzem Beringa”. Portal przypomniał także o kilka tygodni wcześniejsze wspólne ćwiczenia morskie na wodach w pobliżu południowego wybrzeża Chin. „Eksperci stwierdzili – zapewnia „Global Times” – że podkreśliło to rosnącą współpracę wojskową między Chinami a Rosją oraz jej wkład w pokój i stabilność poprzez zapewnienie globalnej równowagi strategicznej”.

Li Hui wyrusza w pokojową trasę

Chińscy dziennikarze wskazują na jeszcze jeden aspekt: „Spotkanie ministrów spraw zagranicznych Rosji i Chin odbyło się drugiego dnia po spotkaniu Wang Yi z ministrem spraw zagranicznych Ukrainy Dmytro Kulebą w Kantonie”. Według rzeczniczki chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych Mao Ninga w piątek Chiny wyślą specjalnego przedstawiciela chińskiego rządu do spraw euroazjatyckich Li Hui z wizytą do Brazylii, Republiki Południowej Afryki i Indonezji. Począwszy od 28 lipca Li przeprowadzi czwartą rundę dyplomacji wahadłowej w sprawie kryzysu, będzie dalej wymieniał poglądy z głównymi członkami Globalnego Południa na temat bieżącej sytuacji i procesu rozmów pokojowych, omawiał z nimi deeskalację sytuacji i warunków umożliwiających wznowienie rozmów pokojowych, jak powiedziała Mao.

Rola Chin w promowaniu rozmów pokojowych stała się wyjątkowo znacząca. Pekin konsekwentnie promuje rozmowy pokojowe, nie jest bezpośrednio zainteresowany konfliktem rosyjsko-

ukraińskim i nie czerpie z niego zysków. „To strona (party) godna zaufania” – powiedział Zhang Hong.

Pilna deeskalacja

„Walki nadal trwają, perspektywy rozmów pokojowych pozostają niejasne, a konflikt może ulec dalszej eskalacji i rozprzestrzenić się. Rzecznik chińskiego MSZ Mao Ning zauważyła, że wśród społeczności międzynarodowej, zwłaszcza w krajach Globalnego Południa, panuje powszechne zaniepokojenie sytuacją, a wezwanie do deeskalacji stało się tym pilniejsze” – konkluduje „Global Times”.

Z racji znaczenia ASEAN dla światowej gospodarki i polityki warto zwrócić uwagę na książkę pracownika Instytutu Studiów Międzynarodowych i Bezpieczeństwa Uniwersytetu Wrocławskiego, dra Łukasza Fijałkowskiego Regionalny wymiar bezpieczeństwa w Azji Południowo-Wschodniej. Normy – instytucje – ład regionalny (Wrocław 2010) oraz prowadzony przez Ośrodek Spraw Azjatyckich Uniwersytetu Łódzkiego „Monitor ASEAN”.

Autorstwo: MH

Źródło: MyslPolska.info